

Wykład: Historia Polski XIX wieku (do 1918 r.)

Cele dydaktyczne:

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z głównymi wydarzeniami politycznymi oraz przemianami społeczno-gospodarczo-cywilizacyjnymi, jakie zachodziły na ziemiach polskich w ciągu XIX stulecia.

Metody dydaktyczne:

Wykład połączony z prezentacją.

Warunki zaliczenia:

Przedmiot kończy się egzaminem ustnym. Do egzaminu student zobowiązany jest przeczytać 750 stron lektur.

Skrócony opis:

W trakcie wykładu prezentowane będą główne wydarzenia i procesy zachodzące na ziemiach polskich w XIX w., ze szczególnym uwypukleniem 2. połowy stulecia.

Opis:

Plan wykładów przewiduje omówienie następujących problemów:

1-4. Sytuacja polityczna na ziemiach polskich w 2. połowie XX w. (Królestwo Polskie, Ziemie Zabrane, zabór pruski, Galicja).

5-6. Przemiany gospodarczo-społeczne na ziemiach polskich (rozwój i rozmieszczenie przemysłu, organizacje gospodarcze ziemian i chłopów).

7-11. Główne nurty polityczne na ziemiach polskich w 2. połowie XIX i na początku XX w. (pozytywizm, konserwatyzm, ruch socjalistyczny, ruch narodowy, ruch ludowy).

12-13. Powstanie i rozwój ukraińskiego i litewskiego ruchu narodowego.

14-15. Drogi Polaków do niepodległości 1908-1918 (orientacje polityczne w społeczeństwie polskim, sprawa polska na arenie międzynarodowej, powstanie polskich ośrodków władzy w 1918 r.)

Literatura:

A. Podręczniki:

Wandycz P., *Pod zaborami 1795-1918*, Warszawa 1994.

Chwalba A., *Historia Polski 1795-1918*, Kraków 2000.

B. Lektury uzupełniające:

Achmatowicz Aleksander, *Polityka Rosji w kwestii polskiej w pierwszym roku Wielkiej Wojny 1914-1915*, Warszawa 2003

Anculewicz Zbigniew, *Świat i ziemie polskie w oczach redaktorów i współpracowników "Kuriera Warszawskiego" w latach 1868-1915*, Warszawa 2002

Baczkowski Michał, *"Pod czarno-żółtymi sztandarami". Galicja i jej mieszkańcy wobec austro-węgierskich struktur militarnych 1868-1914*, Kraków 2004

Banach Andrzej, *Młodzież chłopska na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1860/61-1917/18*, Kraków 1997

Banach Jacek, *Prasa polska Prus Zachodnich w latach 1848-1914*, Gdańsk 1999

Bartczak Mirosław, *Scheiblerowie: historia rodu*, Łódź 1999

Barszczewska Alina, *Generacja powstańcza. O przemianach w świadomości Polaków XIX wieku*, Łódź 1987

Barszczewska Alina, *Reforma czy rewolucja. Koncepcje przekształcenia społeczeństwa polskiego w myśli politycznej Wielkiej Emigracji 1932-1863*, Łódź 1971

Barszczewska Alina, *Szymon Konarski*, Warszawa 1976

Beauvois Daniel, *Polacy na Ukrainie 1831-1853. Szlachta polska na Wołyniu, Podolu i Kijowszczyźnie*, Paryż 1987

Beauvois Daniel, *Walka o ziemię. Szlachta polska na Ukrainie prawobrzeżnej pomiędzy caratem a ludem ukraińskim 1863-1914*, Sejny 1996

Bednarek Jerzy, *Spory wokół wydarzeń krajowych 1846 roku na łamach prasy Wielkiej Emigracji w latach 1846-1848*, Toruń 2003

Bernacki Włodzimierz, *Liberalizm polski 1815-1939. Studium doktryny politycznej*, Kraków 2004

Brodowska Helena, *Ruch chłopski po uwłaszczeniu w Królestwie Polskim 1864-1904*, Warszawa 1967

Bułhak Władysław, *Dmowski-Rosja a kwestia polska. U źródeł orientacji rosyjskiej obozu narodowego 1886-1908*, Warszawa 2000

Buszko Józef, *Polacy w parlamencie wiedeńskim 1948-1914*, Warszawa 1996

Caban Wiesław, *Służba rekrutów z Królestwa Polskiego w armii carskiej w latach 1831-1873*, Warszawa 2001

Cetnarowicz Antoni, *Tajna dyplomacja Adama Jerzego Czartoryskiego na Bałkanach. Hotel Lambert a kryzys serbski 1840-1844*, Kraków 1993

Chamot Marek, *Entuzjazm i zwątpienie - obraz własny Polaków w wybranej publicystyce prasowej trzech zaborów w latach 1864-1914*, Toruń 2003

Chinciński Tomasz, *Dominik Krysiński (1785-1853) na tle polskiej myśli liberalnej*, Warszawa 2001

Chwalba Andrzej, *Polacy w służbie Moskali*, Warszawa-Kraków 1999

Cisek Janusz, *Józef Piłsudski w Krakowie*, Kraków 2003

Cywiński Bohdan, *Rodowody niepokornych*, Warszawa 1996

Czapska Małgorzata, *Prywatne szkoły średnie w Królestwie Polskim w latach 1831-1862*, Kielce 2002

Daszyk Krzysztof, *Osobliwy Podolak. W kręgu myśli historiozoficznej i społeczno-politycznej Wojciecha hr Dzieduszyckiego*, Kraków 1993

Dajnowicz Małgorzata, *Drobna szlachta ziemi łomżyńskiej na przełomie XIX i XX wieku*, Łomża 2002

Dexlerowa Anna M., *Wystawy wytwórczości Królestwa Polskiego*, Warszawa 1999

Dufrat Joanna, *Kobiety w kręgu lewicy niepodległościowej. Od Ligi Kobiet Pogotowia Wojennego do Ochotniczej Legi Kobiet (1908-1918/1919)*, Warszawa 2001

Dunin-Wąsowicz Krzysztof, *Dzieje Stronnictwa Ludowego w Galicji*, Warszawa 1956

Dutkova Renata, *Polityka szkolna w Galicji: między autonomią a centralizmem (1861-1975)*, Kraków 1975

Dybiec Julian, *Mecenat naukowy i oświatowy w Galicji 1860-1918*, Wrocław 1981

Epsztein Tadeusz, *Edukacja dzieci i młodzieży w polskich rodzinach ziemiańskich na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w II połowie XIX wieku*, Warszawa 1998

Fras Zbigniew, *Florian Ziemiałkowski (1817-1900). Biografia polityczna*, Wrocław 1991

Fras Zbigniew, *Demokraci w życiu politycznym Galicji w latach 1848-1873*, Wrocław 1993

Andrzej Garlicki, *Józef Piłsudski 1867-1935*, Kraków 2008

Garlicki Andrzej, *U źródeł obozu belwederskiego*, Warszawa 1983

Godziski Stanisław, *Sejm Krajowy Galicyjski 1861-1914*, Warszawa 1993, t. 1

Groniowski Krzysztof, *Uwłaszczenie chłopów w Polsce*, Warszawa 1976

Grott Bogumił, *Zygmunt Balicki – ideolog Narodowej Demokracji*, Kraków 1995

Gruchała Janusz, *Rząd austriacki i polskie stronnictwa polityczne w Galicji wobec kwestii ukraińskiej (1890-1914)*, Katowice 1988

Hoff Jadwiga, *Spoleczność małego miasta galicyjskiego w dobie autonomii*, Rzeszów 1992

Homola-Skąpska Irena, „Kwiat społeczeństwa”. *Struktura społeczna i położenie inteligencji karkowskiej w latach 1860-1914*, Kraków 1984

Jaeger Marek, *Działalność propagandowo-informacyjna władz powstańczych (1794, 1830-1831, 1863-1864)*, Lublin 2002

Jagodziński Zdzisław, *Anglia wobec sprawy polskiej w okresie Wiosny Ludów 1948-1949*, Warszawa 1997

Jaskólski Michał, *Kaduceus polski: myśl polityczna konserwatystów krakowskich 1866-1934*, Warszawa-Kraków 1990

Jagodziński Zdzisław, *Anglia wobec sprawy polskiej w okresie Wiosny Ludów 1848-1849*, Warszawa 1997

Jasiakiwicz Wojciech, *Brytyjska opinia publiczna wobec powstania listopadowego w okresie 1830-1834*, Toruń 1997

Jaszczuk Andrzej, *Spór pozytywistów z konserwatystami o przyszłość Polski*, Warszawa 1987

Jaworski Rudolf, *Swój do swego. Studium o kształtowaniu się zmysłu gospodarności Wielkopolan 1817-1914*, Poznań 1998

Jedlicki Jerzy, *Klejnot i bariery społeczne*, Warszawa 1968

Jedlicki Jerzy, *Jakiej cywilizacji Polacy potrzebują*, Warszawa 1988

Jurkowski Roman, *Ziemiaństwo polskie Kresów Północno-Wschodnich 1864-1905*, Warszawa 2001

Kalembka Sławomir, *Wielka Emigracja. Polskie wychodźstwo polityczne w latach 1831-1962*, Warszawa 1971

Kawalec Krzysztof, *Roman Dmowski*, Warszawa 1996

Kieniewicz Stefan, *Joachim Lelewel*, Warszawa 1990

Kieniewicz Stefan, *Między ugodą a rewolucją. Andrzej Zamoyski w latach 1861-1862*, Warszawa 1962

Kieniewicz Stefan, *Pomiędzy Stadionem a Goslarem. Sprawa włościańska w Galicji w 1848 roku*, Wrocław 1980

Kisielewski Tadeusz, *Ojczyzn, chłopci, ludowcy*, Warszawa 1987

Kochanowicz Jacek, *Pańszczyźniane gospodarstwo chłopskie w Królestwie Polskim w I połowie XIX wieku*, Warszawa 1981

Konefał Jan, *Działalność społeczno-polityczna Aleksandra Zawadzkiego (Ojca Prokopa) w Królestwie Polskim 1876-1917*, Lublin 2000

Kosiński Paweł, *Prusa Zachodnie 1914. Pomorze 1920. Ludność regionu wobec przemian politycznych okresu I wojny światowej*, Warszawa 2002

Kowalski Grzegorz, *Przestępstwa emigracyjne w Galicji 1897-1918. Z badań nad dziejami polskiego wychodźstwa*, Kraków 2003

Kozłowska-Sabatowska Halina, *Ideologia pozytywizmu galicyjskiego*, Wrocław 1971

Kozłowska-Sabatowska Halina, *Między konspiracją a pracą organiczną. Młodość Tadeusza Romanowicza*, Kraków 1986

Kramarz Henryka, *Tadeusz Rutowski. Portret pozytywisty i demokracji galicyjskiego*, Kraków 2001

Król Marcin, *Konserwatyści a niepodległość. Studia nad polską myślą konserwatywną XIX wieku*, Warszawa 1985

Krisań Maria, *Chłopi wobec zmian cywilizacyjnych w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX-początku XX wieku*, Warszawa 2008

Kucharczyk Grzegorz, *Cenzura pruska w Wielkopolsce w czasach zaborów*, Poznań 2001

Kulak Teresa, *Jan Ludwik Popławski. Biografia polityczna*, Wrocław 1994

Kwilecki Andrzej, *Ziemiaństwo wielkopolskie*, Warszawa 1998

Łagoda Maciej, *Dmowski, naród i państwo: doktryna polityczna „Przeglądu Wszechpolskiego” (1895-1905)*, Poznań 2002

Łaniec Stanisław, *Litwa i Białoruś w dobie konspiracji i powstania zbrojnego (1861 - 1864)*; Olsztyn 2002

Łazuga Waldemar, *Ostatni stańczyk. Michał Bobrzyński-portret konserwatysty*, Poznań 1995

Łazuga Waldemar, *„Rządy polskie” w Austrii. Gabinet Kazimierza hr Badeniego 1895-1897*, Poznań 1991

Łepkowski Tadeusz, *Polska-narodziny nowoczesnego narodu 1764-1870*, Warszawa 1967

Łuczak Czesław, *Ks. Piotr Wawrzyniak 1849-1910*, Poznań 2000

Mędrzecki Włodzimierz, *Młodzież wiejska na ziemiach Polski centralnej 1864-1939. Procesy socjalizacji*, Warszawa 2002

Mencel Tadeusz, *Wieś pańszczyźniana w Królestwie Polskim w połowie XIX wieku*, Lublin 1988

Michalak Henryk, *Józef Szujski 1835-1883. Światopogląd i działanie*, Łódź 1987

Michalska-Bracha Lidia, *Powstanie styczniowe w pamięci zbiorowej społeczeństwa polskiego w okresie zaborów*, Kielce 2003

Micińska Magdalena, *Gołąb i orzeł: obchody rocznic kościuszkowskich w latach 1894 i 1917*, Warszawa 1997

Micińska Magdalena, *Między Królem Duchem a mieszczaninem: obraz bohatera narodowego w piśmiennictwie polskim przełomu XIX i XX w. (1890-1914)*, Wrocław 1995

Micińska Magdalena, *Zdrada, córka Nocy : pojęcie zdrady narodowej w świadomości Polaków w latach 1861-1914*, Warszawa 1998

Molik Witold, *Kształtowanie się inteligencji polskiej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1841-1870)*, Warszawa-Poznań 1979

Molik Witold, *Edward Raczyński (1786-1845)*, Poznań 1999

Najdus Walentyna, *Ignacy Daszyński 1866-1936*, Warszawa 1988

Nałęcz Tomasz, *Irredenta polska*, Warszawa 1992

Nowak Andrzej, *Między carem a rewolucją. Studium politycznej wyobraźni i postaw Wielkiej Emigracji wobec Rosji 1831-1849*, Warszawa 1994

Molik Witold, *Jan Działyński jako mecenas nauki i sztuki*, Poznań 1974

Pająk Jerzy, *O rząd i armię. Centralny Komitet Narodowy (1915-1917)*, Kielce 2003

Partacz Czesław, *Od Badeniego do Potockiego. Stosunki polsko-ukraińskie w Galicji w latach 1888-1908*, Toruń 1996

Płygawko Danuta, *Polonia Devastata. Polonia i Amerykanie z pomocą dla Polski (1914-1918)*, Poznań 2003

Purchla Jacek, *Matecznik polski. Pozaekonomiczne czynniki rozwoju Krakowa w okresie autonomii galicyjskiej*, Kraków 1992

Potkański Waldemar, *Ruch narodowo-niepodległościowy przed 1914 r.*, Warszawa 2002

Potoczny Jerzy, *Oświata dorosłych i popularyzacja wiedzy w plebejskich środowiskach Galicji doby konstytucyjnej (1867-1914)*, Rzeszów 1998

Przeniosło Marek, *Chłopi Królestwa Polskiego w latach 1914-1918*, Kielce 2003

Rajch Marek, *Cenzura pruska w Wielkopolsce w latach 1848-1918*, Poznań 2004

Rychlikowa Irena, *Szkice o gospodarce panów na Łańcucie*, Łańcut 1971

Rudziński Władysław, *Władysław Duleba. Minister dla Galicji*, Poznań, [1998]

Seniów Jerzy, *Na drodze do niepodległości. Prasa krakowska wobec Legionów Polskich podczas I wojny światowej (1914-1918)*, Kraków 2004

Sikorska-Kulesza Jolanta, *Deklasacja drobnej szlachty na Litwie i Białorusi w XIX wieku*, Pruszków 1995

Skowronek Jerzy, *Adam Jerzy Czartoryski 1770-1861*, Warszawa 1994

Skowronek Jerzy, *Księżę Józef Poniatowski*, Wrocław 1984

Sobczak Tadeusz, *Konsumpcja żywnościowa chłopska w Królestwie Polskim w 2. połowie XIX i w początkach XX wieku*, Wrocław 1986

Solak Zbigniew, *Między Polską a Litwą. Działalność Michała Romera 1880-1929*, Kraków 2004

Suleja Włodzimierz, *Józef Piłsudski*, Wrocław 1995

Suleja Włodzimierz, *Orientacja austro-polska w latach I wojny światowej (do aktu 5 listopada 1916 roku)*, Wrocław 1992

Szmyt Andrzej, *General Józef Wysocki (1809-1873). W służbie wolności Polaków i Węgrów*, Olsztyn 2001

Szpoper Dariusz, *Pomiędzy caratem a snem o Rzeczpospolitej. Myśl polityczna i działalność konserwatystów polskich w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego w latach 1855-1862*, Gdańsk 2003

Szyndler Bartłomiej, *Mikołaj Nowosilcow (1762-1838)*, Warszawa 2004

Szwarc Andrzej, *Od Wielopolskiego do Stronnictwa Polityki Realnej. Zwolennicy ugody z Rosją, ich poglądy i próby działalności politycznej*, Warszawa 1990

Trzeciakowski Lech, *Kulturkampf w zaborze pruskim*, Poznań 1990

Trzeciakowski Lech, *Pod pruskim zaborem 1850-1918*, Warszawa 1973

Wapiński Roman, *Roman Dmowski*, Warszawa 1988

Wapiński Roman, *Ignacy Paderewski*, Wrocław 1999

Wątor Adam, *Galiczyńska Rada Narodowa w latach 1907-1914. Z dziejów instytucji obywatelskiej*, Szczecin 2000

Wątor Adam, *Ziemiąnin - polityk. Tadeusz Cieński 1856 - 1925. Z dziejów konserwatyizmu wschodniogaliczyjskiego*, Szczecin 1997

Wątor Adam, *Narodowa demokracja w Galicji do 1918 r.*, Szczecin 2002

Wiech Stanisław, *Spółczesność Królestwa Polskiego w oczach carskiej policji politycznej (1866-1896)*, Kielce 2002

Wojtasik Janusz, *Idea walki zbrojnej o niepodległość Polski*, Warszawa 1987

Wolsza Tadeusz, *Narodowa Demokracja wobec chłopów w latach 1887-1914 : programy, polityka, działalność*, Warszawa 1992

Wroński Andrzej, *Powstanie listopadowe na Wołyniu, Podolu i Ukrainie*, Warszawa 1993

Zakrzewski Andrzej, *Wincenty Witos. Chłopski polityk i mąż stanu*, Warszawa 1977

Zdrada Jerzy, *Zmierzch Czartoryskich*, Warszawa 1969

Zdrada Jerzy, *Jarosław Dąbrowski 1836-1871*, Kraków 1973

Żychowski Marian, *Polska myśl socjalistyczna w XIX i XX wieku do roku 1918*, Warszawa 1972

Zagadnienia do egzaminu:

1. Emigracja po upadku państwa polskiego. Powstanie i szlak bojowy Legionów Polskich.
2. Księstwo Warszawskie 1807-1815.
3. Sprawa polska na kongresie wiedeńskim.
4. Królestwo Kongresowe 1815-1830.
5. Powstanie listopadowe 1830-1831.
6. Sytuacja polityczna na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym.
7. Wielka emigracja. Główne ugrupowania i kierunki działalności.
8. Konspiracje niepodległościowe na ziemiach polskich w latach 1832-1848. Powstanie krakowskie i rabacja galicyjska.
9. Wiosna Ludów na ziemiach polskich.
10. „Odwilż posewastopolska”. Sytuacja polityczna w Królestwie Polskim w przededniu powstania styczniowego.

11. Powstanie styczniowe.
12. Główne nurty emigracji polskiej po powstaniu styczniowym.
13. Sytuacja polityczna w Królestwie Polskim po powstaniu styczniowym.
14. Sytuacja polityczna w Ziemiach Zabrzanych po powstaniu styczniowym.
15. Polityka germanizacji w zaborze pruskim w 2. połowie XIX w.
16. Autonomia Galicji.
17. Pozytywizm warszawski – myśl polityczna a praktyka działania.
18. Stańczycy i demoliberałowie – dwa nurty polityczne w autonomicznej Galicji.
19. Powstanie nowoczesnych nurtów politycznych na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w. (ruch socjalistyczny, narodowy i ludowy).
20. Przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w XIX w. (główne ośrodki przemysłowe, wzrost gospodarczy).
21. Kierunki rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich w XIX w. (reformy uwłaszczeniowe, modernizacja rolnictwa).
22. Przemiany struktury społeczeństwa polskiego w XIX w.
23. Formy aktywności społecznej i gospodarczej społeczeństwa polskiego w 2. połowie XIX w.
24. Dorobek kulturalny i naukowy Polski w XIX i na początku XX w.
25. Ku niepodległości – rozwój ukraińskiego i litewskiego ruchu narodowego w 2. połowie XIX i na początku XX w. a polskie aspiracje niepodległościowe.
26. Ku niepodległości – czwarte powstanie czy pierwsza rewolucja. Rewolucja 1905-07 w Królestwie Polskim.
27. Ku niepodległości – orientacje w społeczeństwie polskim w przeddzień I wojny światowej.
28. Ku niepodległości – walka zbrojna o niepodległość 1914-1918. Legiony Poskie.
29. Ku niepodległości – sprawa polska na arenie międzynarodowej.
30. Odzyskanie niepodległości Polski w 1918 r. Pierwsze ośrodki władzy.